

KONFERENCE A AKTIVITY GEOGRAFŮ

23. středoevropská geografická konference

V rámci spolupráce českých a slovenských geografických pracovišť se koná v termínu 8.–9. října 2015 již 23. ročník středoevropské konference. Cílem konference je už od jejího vzniku v roce 1993 (po rozpadu ČSFR) udržení blízkých vztahů mezi českými a slovenskými geografi. Letošní ročník pořádají čeští kolegové katedry geografie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a bude uskutečněn v Brně. Hlavními tématy konference bude věda, výzkum a vzdělávání se zaměřením na praxi. První cirkulář ke konferenci byl zveřejněn v průběhu března na webových stránkách geokonference.ped.muni.cz. Srdečně zveme odborníky, učitele i další odbornou veřejnost a budeme se těšit na příjemné setkání v moravské metropoli.

Libor Lněnička

EURORURAL '14 – European Countryside within the Post-Industrial Society

Ústav aplikované a krajinné ekologie Agronomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně uspořádal ve dnech 25.–29. srpna 2014 čtvrtý ročník moravské konference o rozvoji venkova EURORURAL '14 s podtitulem European Countryside within the Post-Industrial Society. Konference se konala pod záštitou JUDr. Michala Haška, hejtmána Jihomoravského kraje, a Bc. Romana Onderky, MBA, primátora statutárního města Brna, a za finanční podpory města Brna.

Program konference byl poměrně široce zaměřen na problematiku venkova z různých hledisek (ekologie, geografie, sociologie, demografie, ekonomie, územní plánování). Umožnil tak konfrontaci rurálních odborníků s různými náhledy na venkov.

Vzhledem ke kolizi s jinými akcemi se tentokrát konference zúčastnilo „pouze“ 47 odborníků z 15 zemí – kromě Česka byly zastoupeny Polsko, Spojené království, Turecko, Lotyšsko, Rakousko, Rusko, Norsko, Švédsko, Litva, Slovinsko, Maďarsko, Francie, Bulharsko, Izrael. Tato menší účast však překvapivě umožnila rozvinout nový formát konference, který byl akceptován účastníky velmi pozitivně.

Akce se konala v nových atraktivních prostorách pavilonu „M“ Mendelovy univerzity v Brně, kde se podařilo vytvořit výborné zázemí. Konferenci nebylo nutno členit na sekce, takže všichni účastníci mohli vyslechnout kompletní program a setkávat se bezprostředně i v přestávkách jednání. Příležitost moderovat osm bloků prezentací dostalo osm účastníků z různých států. Součástí konference byla i posterová sekce.

Klíčové prezentace přednesli nezávislý konzultant John Shaddock (Shrewsbury) a Sally Shortall společně s Ruth Areavey (Queens University Belfast). Celkem odeznělo 30 referátů a bylo prezentováno 13 posterů. Účastníci dostali možnost nabídnout své příspěvky do mezinárodního recenzovaného časopisu *European Countryside*.

V průběhu konference se konalo několik doprovodných exkurzí: návštěva vily Tugendhat a pěší prohlídka centra Brna, odborná exkurze po Arboretu Mendelovy univerzity v Brně, společenská večere doprovázená živou folklorní hudbou. Celodenní odborná exkurze byla tentokrát vedena do Podyjí (Brno – Znojmo – NP Podyjí – Vranov nad Dyjí – Lechovice).

Zájemci si mohou stáhnout sborník abstraktů, seznam účastníků nebo exkurzního průvodce na webové stránce konference www.eurorural.eu/eurorural14/download.html. Galerie obrázků je na www.eurorural.eu/eurorural14/gallery.html.

Antonín Vaishar

Výzkum historických cest v interdisciplinárním kontextu – konference v Brně v roce 2014

Historickým stezkám je v poslední době věnována stále výraznější pozornost. Na jejich průzkumu se podílí široké spektrum odborníků, včetně geografů, neboť historické stezky jsou řešeny v konkrétním zájmovém prostoru, jejich vznik a využívání řazeno do časových období ve vazbě na vývoj společnosti a jsou kartograficky vyjadřovány. Lze říci, že na Moravě právě díky interdisciplinárnímu přístupu výzkum starých stezek značně pokročil a přinesl nové poznatky. V období let 1998–2008 byly tyto poznatky prezentovány na sérii 12 seminářů „Staré stezky“ pod záštitou Národního památkového ústavu, územního pracoviště Brno. U zrodu stál R. Květ, od roku 2000 převzala organizaci J. Matuszková, také v roli editora sborníku (např. Matuszková ed. 2008). R. Květ (viz podrobněji Kirchner 2013) se později výrazně zasadil o organizaci konferencí Staré stezky v geografii a archeologii (poprvé 2006, poslední ročník 2013). Tyto konference byly věnovány jak historickým tak prehistorickým stezkám. Na organizaci osmi ročníků uvedených konferencí se podílela brněnská geografická pracoviště, Centrum dopravního výzkumu, v. v. i. (CDV), včetně Jihomoravské pobočky ČGS (podrobněji Kirchner, Martínek eds. 2013). Určitým prezentačním závěrem dosažených výsledků byly konference s názvem Výzkum historických cest v interdisciplinárním kontextu, organizované CDV, pracoviště Olomouc. V roce 2012 proběhl v Moravské Třebové 1. ročník konference (Martínek, Šmeral eds. 2012) a ve dnech 11.–12. 9. 2014 v Brně 2. ročník uvedených konferencí. Obě konference sloužily jako hlavní prezentační platforma pro výsledky získané při řešení projektu Výzkum historických cest v oblasti severozápadní Moravy a východních Čech (Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) – MK ČR), kde hlavním řešitelem bylo CDV. Podrobnější informace o projektu, který probíhal v období 1. 3. 2011 – 31. 12. 2014, lze získat na webovských stránkách www.historicke-cesty.cz.

Účastníci konference Výzkum historických cest v interdisciplinárním kontextu II v Dopravním VaV centru v rámci CDV, v. v. i. v Brně-Líšni první den jednání. Foto: J. Martínek.

Brněnská konference se uskutečnila prostorách nového Dopravního VaV centra v rámci CDV, v Brně-Líšni. Za účasti cca 40 odborníků bylo v průběhu dvou dnů prezentováno celkem 21 přednášek, které se věnovaly teoretickému vymezení, metodologickým přístupům a dosavadním výsledkům bádání, které byly dosaženy nejen v rámci řešení projektu NAKI, ale i v rámci dalších výzkumných aktivit přednášejících. Konferenční jednání bylo rozděleno do tematických bloků zaměřených na geografii, geologii, historii, archeologii, terénní výzkum a informační technologie.

Zvláště je potřeba zmínit úvodní příspěvek Jana Martínka (CDV), v němž shrnul dosažené výsledky projektu, zejména faktografické poznatky o vedení historických cest na severozápadní Moravě a ve východních Čechách a jejich vazby na oblast brněnskou. Uvedl rovněž přehled celé řady metodických interdisciplinárních přístupů (podrobněji Martínek a kol. 2013), které byly využity při výzkumu. Spoluřešitelé projektu pak v návazných referátech informovali zejména o archeologických výzkumech reliktních úvozových cest (včetně využití detektoru kovů) a archeologických dokladech pozůstatků komunikací a dopravních staveb v Litovli. Zvláštní pozornost byla věnována letecké prospekci (včetně leteckého laserového skenování) při vymežování historických cest v rámci zájmového území. Z metodického hlediska byl přínosný příspěvek O. Bábka, M. Faměry a J. Sedláčka (katedra geologie PřF UP Olomouc) o vizualizaci výplní historických cest pomocí elektrické odporové tomografie a podpůrných geologických metod. Geografické metody výzkumu v rámci projektu prezentoval A. Létal a R. Janyšková (katedra geografie PřF UP Olomouc) na příkladu vymezení starých stezek v oblasti Lanškrounska.

Z dalších referátů zaujalo zejména vystoupení A. Přichystala (Ústav geologických věd PřF MU Brno) o cestách a dopravování kamenných surovin ve střední Evropě v neolitu a eneolitu a rovněž příspěvek jihočeských historiků F. Kubů a P. Zavřela o prvních výsledcích výzkumů trasy Zlaté cesty na Šumavě. Zajímavé poznatky a rozšíření spektra referátů přinesla i vystoupení slovenských badatelů, týkajících se starých cest v okolí Banské Bystrice, Slovenského rudohoří i výsledků při využití elektrické odporové tomografie při hledání uličních struktur ve Španělsku. I ostatní konferenční vystoupení prokázala, že výzkum historických (ale i prehistorických) cest je záležitostí multidisciplinární s nezbytným nasazením geovědních i společenskovědních metodických přístupů, při využití širokého spektra dat (v poslední době zejména leteckých snímků, leteckého laserového skenování, geofyzikálních poznatků), které jsou zpracovávány GIS metodami. Výstupem z konference bude recenzovaný sborník, který zpřístupní prezentované referáty v tištěné podobě. Rovněž předpokládáme, že organizátoři předcházejících konferencí a seminářů se shodnou na pokračování tradice a také v následujícím období zorganizují podobné akce.

Karel Kirchner, Dušan Adam, Jan Martínek

Literatura:

- KIRCHNER, K. (2013): Ing. Radan Květ, CSc. – narozeninový medailónek. Informace ČGS, 32, č. 2, s. 77–79.
- KIRCHNER, K. MARTÍNEK, J. eds. (2013): Staré stezky v geografii a archeologii VIII. Sborník prezentací a příspěvků ze semináře. Ústav geoniky AV ČR, v. v. i., Brno. 122 s. CD ROM.
- MARTÍNEK, J. a kol. (2013): Moderní metody identifikace a popisu historických cest. Metodická příručka. Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Brno, 200 s., http://www.historicke-cesty.cz/wp-content/uploads/2014/11/Metodika_VHC_2013.pdf (1. 2. 2015).
- MARTÍNEK, J., ŠMERAL, J. eds. (2012): Výzkum historických cest v interdisciplinárním kontextu. Centrum dopravního výzkumu, v. v. i., Brno, 103 s.
- MATUSZKOVÁ, J. ed. (2008): Staré stezky 12/2008. Sborník referátů z 12. semináře uspořádaného Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm v Brně 23. dubna 2008. NPÚ, územní odborné pracoviště Brně, 102 s., http://www.npu.cz/download/1323431832/sbornik_stezky_2008_small2.pdf (1. 2. 2015).
- Webová prezentace projektu „Výzkum historických cest v oblasti severozápadní Moravy a východních Čech“, <http://www.historicke-cesty.cz/> (1. 2. 2015).

Konference GIS Esri v ČR – Praha 2014

Ve dnech 22. a 23. října 2014 proběhla v Kongresovém centru Praha jedna z největších oborových konferencí v Česku, Konference GIS Esri v ČR. Konferenci pořádala firma ARCDATA PRAHA, s. r. o., výhradní distributor softwaru Esri (ArcGIS) a ENVI, a program tak byl zaměřený především na uživatelské přednášky, popisující využití GIS v různých projektech, a na technické novinky a praktické workshopy.

Úvodní blok přednášek byl věnován převážně geografickým tématům. Po zahájení ředitelem ARCDATA PRAHA Petrem Seidlem následovaly přednášky prof. Bohumíra Janského (Prameny Amazonky), doc. Jakuba Langhammera

Soutěž v poznávání družicových snímků. Foto: L. Seidl.

(Drony, senzory, modely – jak geoinformační technologie mění hydrologii), dr. Jana Daňhelky (Voda v geografickém prostoru) a egyptologa prof. Miroslava Bártý (Od satelitů k vodě, od vody ke kolapsu). Dopolední program završila přednáška politologa doc. Tomáše Lebedy, který s pomocí prostorové analýzy zkoumal výskyt a možné příčiny neplatných hlasů ve volbách.

Blok technologických přednášek seznámil posluchače s nejnovějšími trendy v GIS. Hlavní programový manažer vývoje ArcGIS Jim McKinney hovořil zejména o nové desktopové aplikaci ArcGIS Pro a o portálovém řešení Portal for ArcGIS, které umožňuje propojit desktopový, serverový i mobilní GIS do jednoho kompaktního celku.

Na záznam většiny přednášek prvního dne konference, včetně hojně navštíveného bloku GeoInfoStrategie, se lze podívat na YouTube kanálu ARCDATA PRAHA: [youtube.com/user/ArcdataPrahaTV](https://www.youtube.com/user/ArcdataPrahaTV).

Neméně důležitou součástí konference byl doprovodný program. Na soutěžní přehlídce posterů, posuzované odbornou akademickou porotou, se prezentovalo 36 projektů, jejichž témata sahala od geoportálů, geologie a hydrologie přes ochranu přírody a analýzu nehodovosti až po nejružnější kartografická díla. Velké účasti se těšila také přehlídka internetových aplikací, kterých si návštěvníci mohli vyzkoušet celkem 14, a to nejen na počítači, ale také na velké dotykové obrazovce SmartBoard, kterou pro tento účel zapůjčil partner konference, společnost AV Media.

Na své si přišli i příznivci tradiční kartografie. Ve foyer byly vystaveny tři velkoformátové mapy: Topografická mapa 1 : 25 000 Vojenského geografického a hydrometeorologického úřadu, Cyklomapa Prahy Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy a mapa popisující využití ArcGIS ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka. K nahlédnutí zde byly také dva významné

atlasy: Akademický atlas českých dějin (vydaly Historický ústav AV ČR, ČVUT a nakladatelství Academia) a Atlas sčítání 2011, který vydal Český statistický úřad. Ve výčtu nesmí chybět ani výstava Střípky z historie pražských map, jejímž prostřednictvím Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy předvedl proměny map a plánů Prahy v průběhu posledních staletí.

Pokud jste konferenci nestihli navštívit nebo si chcete vybranou část osvěžit, podrobné informace k programu, konferenční bulletin, popis internetových aplikací z přehlídky, výsledky soutěží a sborník konference naleznete na stránce www.arcdata.cz/akce/konference.

Jan Souček

Seminář Venkov 2015

Ve čtvrtek 5. 2. 2015 se konal již 9. ročník semináře Venkov 2015 výzkumného centra RURAL na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK v Praze. Ve Velké geologické posluchárně seminář uvedl vedoucí centra Radim Perlín, který připomněl účast významných osobností na semináři v minulých letech, představil program letošního ročníku a popřál všem účastníkům příjemné prožití této akce. Účast byla velmi hojná, mimo pedagogy a studenty katedry se semináře zúčastnilo přes 60 zástupců z akademické sféry (ČZU, Mendelova univerzita), z odborné sféry (SOÚ AV ČR, ČSÚ) a veřejné sféry (MAS ČR).

Pohled do auditoria, zleva: doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc., výše doc. RNDr. Ivan Bičík, CSc. a RNDr. Vít Jančák, Ph.D. Foto: D. Fialová.

V dopolední části semináře vystoupil slovenský rurální geograf Pavol Hurbánek z Katolíckej univerzity v Ružomberku s příspěvkem k možnosti nekonvenční klasifikace obcí pomocí rastru hustoty zalidnění. Následoval ho Ivan Bičík s příspěvkem vývoje landuse na venkově v postsocialistických zemích. Radim Perlín hovořil o endogenních zdrojích pro rozvoj venkova a o rozdílu mezi vlastním rozvojem a pouhým odstraňováním starých zátěží. Antonín Vaishar představil možnosti pro cestovní ruch na jižní Moravě. Dana Fialová a Hana Horáková představily výsledky svého výzkumu skutečného vlivu existence holandských vesniček na Lipně na dotčené obce. Odpoledne vystoupil Josef Bernard s prezentací projektu GA ČR 2015–2017 zaměřeného na socio-prostorové znevýhodnění obyvatel periferních venkovských oblastí. Následovaly příspěvky postgraduálních studentů PřF UK v Praze zaměřené na výzkum zemědělských oblastí Veroniky Eretové a Jiřího Hrabáka, dále Hany Bednářové zaměřený na volbu starosty v Česku a na Slovensku a na závěr Ivety Čtverákové o geoturismu na Chotěbořsku jako možné formy rozvoje venkova.

Alžběta Vazačová

11. historickogeografická konference Krajiny snů – Nerealizované projekty od středověku do současnosti

Poslední středu prvního měsíce roku již tradičně ožila budova Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy na pražském Albertově setkáním příznivců historické geografie. Dne 28. ledna 2015 se uskutečnila v celkovém pořadí již 11. historickogeografická konference organizovaná pod záštitou Výzkumného centra historické geografie (společný projekt Historického ústavu AV ČR a Přírodovědecké fakulty UK v Praze) a Komise pro historickou geografii při Historickém ústavu AV ČR.

Ústředním tématem letošního setkání byly „krajiny snů“. Příspěvky i na ně navazující diskuze byly zasvěceny nerealizovaným projektům od středověku až do současnosti, od malých krajinných úprav až po plány obrovského rozsahu, nejen v Česku, ale i v zahraničí. Mnohdy budily úsměv ve tváři, mnohé ale rovněž vedly k zamyšlení „co by bylo, kdyby“. Celodenní jednání bylo rozděleno do čtyř bloků zahrnujících tematicky příbuzné příspěvky a bylo doplněno i posterovou sekcí. Lze očekávat, že s vybranými příspěvky bude možné se seznámit například na stránkách časopisu Historická geografie.

Tradiční přivítání a několik slov na úvod pronesli hlavní pořadatelé konference prof. Eva Semotanová a doc. Pavel Chromý. V první dopolední části byly pak představeny příspěvky o snech a vizích, které se týkaly především městského prostoru – na příkladu dvou hlavních měst Prahy a Bratislavy. Druhý blok byl věnován zejména specifickým krajinám (hospodářsky využitelným nebo problémovým oblastem v pohraničí), možnostem jejich proměn a jejich případnému dopadu na životní prostředí. Po obědové pauze následovaly referáty, které směřovaly svou pozornost i dále za hranice českého státu – do Spojených států amerických nebo do Egypta v podobě zakládání kolonií nebo budování vodních cest. Čtvrtá část konference byla zaměřena více na neuskutečněné

projekty menšího rozsahu – lidovou architekturu či detailní úpravy krajinářských parků. Poslední příspěvek pak vrátil posluchače ze snění o rozličných více či méně vzdálených krajinách přímo na půdu samotného vysokoškolského areálu Albertova, aby je seznámil s návrhy rozmanitých přestaveb na místě budovy Přírodovědecké fakulty v posledních téměř sto dvaceti letech. Velmi četné a zajímavé byly i podněty a otázky v diskuzích ke každému konferenčnímu bloku. Ty rozvíjely témata přednesených referátů, ale také často přinášely zkušenosti podobné představeným nerealizovaným plánům.

Konference se i přes komplikace způsobené začínající chřipkovou epidemií (z tohoto důvodu také nebyly představeny všechny příspěvky dle původního programu) zúčastnilo 105 osob z řad historiků, geografů, kartografů, archivářů, architektů a mnohých dalších odborníků z oblasti akademické i státní sféry z Česka i Slovenska. Prostředí historické budovy Přírodovědecké fakulty UK v Praze opět doplnilo příjemnou atmosféru tohoto mezioborového setkání. Zájemci si mohli rovněž prohlédnout výstavu nebo zakoupit knihu o vltavských ostrovech v Praze (Fialová, Steyerová, Semotanová 2015), které potvrzují význam interdisciplinární spolupráce na poli historickogeografických a historickokartografických výzkumů.

Jedním z klíčových témat současného historickogeografického bádání jsou proměny krajiny, její rekonstrukce a to zejména s využitím historických pramenů. 11. historickogeografická konference dosvědčila, že velmi zajímavé a významné jsou také diskuze o krajinách vysněných, možných či nemožných změnách, k jejichž uskutečnění nikdy nedošlo. Závěrem proto nezbývá než poděkovat za realizaci tohoto obohacujícího setkání a těšit se, co zajímavého a nového přinese dvanáctý ročník konference v roce 2016.

Martina Tůmová

Tři listopadové konference katedry geografie ZČU v Plzni

V listopadu 2014 organizovala plzeňská katedra geografie Fakulty ekonomické ZČU tři konferenční akce. Organizace a vybrané příspěvky na konferencích byly podpořeny z projektů Střediska pro výzkum regionálního rozvoje fakulty ekonomické, konkrétně z projektu TA ČR OMEGA č. TD020323 „Strategické plánování obcí, měst a regionů: výzvy, problémy, možnosti řešení“ a z projektu OPVK č. CZ.1.07/2.2.00/28.0290 „InRegion – Inovace výuky studijních oborů geografie a regionálního rozvoje s ohledem na potřeby trhu práce“. Poděkování za vedení organizace konferencí patří především doc. Jiřímu Ježkovi.

Ve dnech 13.–14. 11. 2014 bylo diskutováno téma „Strategické plánování pro města a regiony“ v rámci jedné ze sekcí mezinárodní konference Fakulty ekonomické ZČU Trendy v podnikání. Konference za účasti zahraničních hostů proběhla v prostorách Plzeňského Prazdroje, což přineslo i vítané bonusy v podobě exkurze do pivovaru a stylové konferenční večere. V geograficky zaměřené sekci vystoupili kromě zástupců českých pracovišť také hosté z Polska a Slovenska. Druhý den pokračovala konference diskuzí zúčastněných především nad okruhem otázek, zda a jak strategické plánování přispívá k rozvoji regionů,

jaké jsou zkušenosti se strategickým plánováním v zahraničí a jaký je vztah plánování a územní správy a samosprávy.

V dalším týdnu (19.–21. 11. 2014) hostila katedra geografie FEK ZČU partnery z geografických pracovišť z univerzit ve městech Bayreuth, Pécs, Maribor, Graz a Bratislava v rámci dlouhodobé stálé spolupráce „Hexagonal Research Group“. Letošní společná konference se konala v hotelu Zlatá Hvězda v Třeboni se zaměřením na téma „Creativity, culture and tourism in the urban and regional development“. V řadě příspěvků byly prezentovány a hodnoceny příklady, jak funguje kulturní cestovní ruch a jaký je jeho vztah/přínos k rozvoji regionu. Hlavní úvodní příspěvky přednesli dr. Wolfgang Fischer (University of Graz): „Heritage based products in tourism – something to write home about?“ a prof. Jörg Maier (Universität Bayreuth): „Kultur-Tourismus und seine Strategien im Zeitvergleich – Die Deutsche Porzellanstrasse 1992–2014“. Aktualnost diskuze uvedené problematiky souvisí s probíhajícím hodnocením projektu Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015, kterým se zabývá doc. Jiří Ježek a Ing. Marta Šlehoferová z katedry geografie ZČU v Plzni. Mezi účastníky konference byli zástupci „Hexagonal Research Group“, kteří do diskuze přispěli svými vlastními zkušenostmi, protože Evropskými městy kultury již byla např. města Graz, Maribor a Pécs. V roce 2015 je výměna uvedených zkušeností klíčová pro objektivní hodnocení přínosu projektu Plzeň EHMK 2015 pro rozvoj města a regionu.

Listopadové akce katedry uzavřela česko-slovenská konference „Strategické vládnutí a plánování v rozvoji měst a regionů“, která se konala ve dnech 26.–27. 11. 2014 ve Strážnici. Tato konference byla pořádána ve spolupráci s Fakultou sociálních věd Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave a Slovenskou spoločnosťou pre verejnú správu při Slovenskej akadémii vied. Konference přinesla výjimečný prostor na diskuzi mezi zástupci akademické sféry, zástupci odborů rozvoje měst a pracovníky Ministerstva pro místní rozvoj. Mezi hlavní témata patřily otázky, jako např. Jakou roli hraje strategické plánování v rozvoji měst a regionů? Jaké jsou nejefektivnější formy organizace plánovacích procesů ve městech a regionech? Jaké mají česká a slovenská města a regiony praktické zkušenosti se strategickým plánováním? Jaká je efektivita strategického plánování rozvoje měst a regionů? Jak ji lze hodnotit? Mezi zúčastněnými rezonoval především pojem „Integrovaný přístup k rozvoji města a regionů“, a to jak ze strany akademického vymezení obsahu, tak zejména z pohledu nových nástrojů EU na podporu rozvoje území. Klíčový byl pro konferenci přínos účastníků z praxe, zejména zkušenosti z měst Brna, Uherského Brodu, Ostravy či Plzně a vystoupení Mgr. Františka Kubeše z Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Příspěvky z uvedených konferencí budou přístupné po vydání tiskem. Příspěvky z konference Fakulty ekonomické ZČU byly již publikovány v konferenčním sborníku, který je dostupný na adrese tvf.fek.zcu.cz/prispevky, a vybrané články též v časopisu *Trendy v podnikání* (roč. IV, č. 4). Tento časopis je od roku 2015 na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných časopisů (periodik) vydávaných v České republice. V tomto časopisu (www.fek.zcu.cz/tvf) je též prostor pro příspěvky z ekonomické geografie.

Jan Kopp

Předposlední listopadový pátek (21. 11. 2014) se v Olomouci konal již druhý ročník konference, která se zaměřuje na témata kartografie a geografických informačních systémů v rozvojových regionech. Akci pořádá katedra rozvojových studií PřF UP v Olomouci a v roce 2014 se konala v rámci celosvětové kampaně GIS Day pod záštitou ČGS a CAGI (Česká asociace pro geoinformace).

Konference byla koncipována jako pásmo několika odborných přednášek, kdy každý přednášející během 45 minut pronesl svůj příspěvek a odpovídal posluchačům na dotazy během diskuze. Přednášející pocházeli z různých tematických oblastí. I v druhém ročníku se podařilo přilákat zástupce akademické i komerční sféry z celé republiky.

S prvním příspěvkem vystoupila Lenka Putalová z olomoucké univerzity, která mluvila o svém výzkumu mentálních map Afriky mezi českými a slovenskými středoškoláky. Lenka prezentovala svoji práci s agregovanými mentálními mapami také na srpnovém sjezdu ČGS a SGS v Praze. Dalším příspěvkem diskutoval Jiří Preiss ze ZČU v Plzni, jaký příběh říkají mapy o současném stavu HIV/AIDS v Africe. V rámci své přednášky autor podkryl historii HIV/AIDS a prostorové aspekty jeho šíření v Africe. Následoval příspěvek Jana Oprchala z brněnské firmy GEOtest, která se dlouhodobě zabývá geologickým a geografickým výzkumem v rozvojových zemích. Ve svém příspěvku popisoval úspěchy i úskalí práce v různých oblastech světa. Nemalého zájmu se dočkal také příspěvek Jana Paciny z univerzity v Ústí nad Labem, který prezentoval čerstvé zkušenosti z mapování pro egyptologickou expedici v Súdánu. Jan se specializuje na blízkou fotogrammetrii a představil posluchačům ještě nepublikované výstupy z poslední expedice. Závěr konference patřil praktické ukázce balónového mapování v podání Jiřího Pánka z pořádající katedry rozvojových studií. Spolu se zájemci se vydal na blízké náměstí univerzitního konviktu, kde proběhla praktická ukázka nízkonákladového sběru leteckých fotografií za pomoci heliem napuštěného balónu.

Účastníky konference byli především studenti, ale mezi celkem 85 posluchači byli i pracovníci neziskových organizací, firem a středoškolští pedagogové. Hlavním cílem konference je mimo informování o zajímavých a aktuálních výzkumných tématech v oblasti kartografie a GIS v rozvojových zemích, také nabídnout prostor pro vzájemné síťování a obohacování se napříč obory. Již nyní je jisté, že zájemci o mapování a geografický výzkum v rozvojových zemích se v Olomouci potkají i na třetím ročníku, který proběhne letos na podzim. Bližší informace budou publikovány jak na stránkách katedry rozvojových studií PřF UP v Olomouci (development.upol.cz), tak i na stránkách ČGS.

Jiří Pánek

Třetí InDOG doktorandská konference

V říjnu 2014 proběhl na katedře geoinformatiky Univerzity Palackého v Olomouci třetí ročník InDOG doktorandské konference. Cílem akce bylo vytvořit

místo pro setkávání studentů doktorského studia z celého Česka. Kromě doktorandů se konference zúčastnili také pregraduální studenti a zástupci akademické i komerční sféry. Na akci byli rovněž pozváni tři zahraniční odborníci – Manfred Buchroithner z TU Dresden, Clio Andris z Penn State University a Kristien Ooms z Ghent University. Na tuto čtyřdenní akci dorazilo celkem téměř 200 účastníků.

První den konference začal workshopem Čenka Šašinky z Masarykovy univerzity Brno na téma „Metodologické aspekty empirického výzkumu v oblasti kognitivní kartografie“. Čeněk Šašinka je psycholog spolupracující s Geografickým ústavem Masarykovy univerzity a jeho přednáška obsahovala metodické rady, jak sestavit experiment (testování map, znakových klíčů atd.) tak, aby odpovídal psychologickým pravidlům. Po tomto workshopu následovala prezentace Manfreda Buchroithnera, který přednesl hodinovou přednášku na téma „Karst caves in tropical jungle: 3D mapping and generation of the biggest virtual cave model worldwide“. Obsahem přednášky bylo představení nedávno dokončeného projektu 3D skenování jeskyní na Borneu, který byl vytvářen pro National Geographic, a kde byly využity nejmodernější geoinformatické metody – Laser scanning, UAV mapování, Structure from Motion a další. V odpoledních hodinách proběhly paralelně dva workshopy – první z nich byl zaměřen na balónové mapování a proběhla i praktická ukázka pomocí 900litrového heliového balonu osazeného kompaktním fotoaparátem. Další odpolední workshop se zabýval využitím bezdrátových senzorových sítí pro monitoring krajiny.

Druhý den InDOG konference probíhal v anglickém jazyce. Program prezentací byl rozdělen do tří bloků. Každý blok začal prezentací zahraničního hosta, zbývající příspěvky pak přednesli studenti oboru Geoinformatika a kartografie z KGI UP v Olomouci. Kromě zahraničních hostů se konference zúčastnilo i několik členů oborové rady, kteří svými dotazy a připomínkami inspirovali přednášející k další práci. První blok uvedla Clio Andris z Penn State University přednáškou „Valuating Institutions by Catchment Areas: Comparing the Spatial Pull Power of Intercollegiate Athletic Programs“. Následovaly prezentace zaměřené především do výzkumného směru „Prostorové modelování geografických jevů v GIS“. V druhém bloku patřila první prezentace Manfredu Buchroithnerovi z TU v Drážďanech a týkala se dálkového snímání změn ledovců v Nepálu. Následující prezentace tedy tematicky patřily do výzkumného směru „Bezkontaktní monitoring krajiny“. Poslední blok se tematicky týkal především výzkumného směru „Digitální kartografie“. První příspěvek přednesla Kristien Ooms z belgické Ghent University. Stejně jako několik dalších přednášek se i tato zabývala využitím eye-trackingu pro hodnocení map.

Středeční program obsahoval dvě hodinové přednášky zahraničních hostů a několik workshopů. V prvním bloku probíhaly dva workshopy. První z nich vedli Karel Jedlička a Pavel Hájek ze Západočeské univerzity v Plzni. Náplní workshopu bylo praktické seznámení účastníků s exportem dat z programu SketchUp do formátu City GML tak, aby tato data obsahovala sémantickou složku. V paralelním workshopu seznámil účastníky Zdeněk Stachon z Masarykovy univerzity se sbírkou historických map a předvedl možnosti georeferencování těchto map, jejich vyhledávání atd. Dalším bodem programu byly hodinové prezentace zahraničních hostů. Clio Andris vystoupila s prezentací „Where is the Love: Embedding Social Networks in Geographic Space“, ve které

popisovala možnosti využití dat ze sociálních sítí k analýze geografického prostoru. Kristien Ooms ve své prezentaci shrnula dosavadní výzkum v oblasti eye-trackingu provedený na jejím pracovišti. Další prezentaci vedl projektový manager společnosti Mapy.cz Aleš Vitinger. Ten ve své prezentaci představil nejaktuálnější novinky a odpovídal na velké množství dotazů. Další částí programu byly opět dva paralelní workshopy. První z nich vedl absolvent katedry geoinformatiky Jan Martínek, který v současné době působí v Centru dopravního výzkumu, v. v. i. (CDV) a v letošním roce dokončil velký projekt zabývající se mapováním starých stezek mezi Moravou a Čechami. Druhý workshop byl zaměřen na nejnovější trendy ve webové kartografii a byl rovněž veden absolventem KGI UP Ondřejem Růžičkou. Středěční program byl zakončen večerí v prostorách Fortové pevnůstky v Křelově. Součástí večerního programu byla prohlídka pevnostního muzea, seznámení se s historickými mapami fortového věnce a na závěr ohňová show.

Poslední den konference byl věnován odborné exkurzi. První zastávkou byla přečerpávací elektrárna Dlouhé Stráně. Druhou částí programu exkurze byla návštěva nově otevřeného muzea silnic ve Vikýřovicích u Šumperka. V průběhu exkurze v muzeu probíhala výstava „Po stopách starých cest“, která shrnuje výsledky projektu Jana Martíňka, o kterém přednášel v rámci workshopu. Účastníci exkurze si tak mohli prohlédnout jak mapy nalezených stezek, tak i výstupy metod používaných během projektu. Důležitou součástí návštěvy byla expozice středověkých předmětů, které se podařilo nalézt při archeologickém průzkumu lokalit, ve kterých byly staré stezky objeveny. Druhá výstava, která v muzeu probíhala, se zabývala plánovanou výstavbou Exteritoriální dálnice a obsahovala velké množství map a fotografií této plánované komunikace.

Třetí InDOG doktorandská konference byla podpořena projektem OPVK CZ.1.07/2.2.00/28.0078 „Inovace doktorského studia Geoinformatika a kartografie podporou moderních technologických směrů“. Přestože projekt na začátku roku 2015 končí, rádi bychom na vzniklou tradici doktorandských konferencí navázali i v příštích letech.

Stanislav Popelka

Seminář Vltavské ostrovy v Praze

Dne 27. listopadu 2014 se v prostorách Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze konal seminář „Vltavské ostrovy v Praze“. Seminář byl pořádán ve spolupráci několika institucí: Centrum geografie volného času a Centrum pro výzkum v kulturní a historické geografii při katedře sociálního geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze ve spolupráci s Mapovou sbírkou UK a Výzkumným centrem historické geografie.

Seminář se pokusil představit pražské vltavské ostrovy, jejich současnost a historii z různých úhlů. Pražské ostrovy jsou nedílnou součástí řeky Vltavy a dotvářejí celkovou tvář hlavního města. Jsou součástí veřejného života, který na nich probíhá. Své zkušenosti z ostrovů Prahy přednesli odborníci z různých oblastí například manažer sportovního klubu, architekti či kartografové. Jejich

Společná fotografie průvodců na závěr netradiční vycházky po vltavských ostrovech.
Foto: P. Chromý.

krátké, ale úderné referáty byly předneseny za velké účasti a v příjemné atmosféře. Přednášející svými příspěvky dokonale naplnili cíl semináře.

Seminářem po celou dobu provázela RNDr. Dana Fialová, Ph.D., která je členkou Centra výzkumu geografie volného času. Jako první byla uvedena prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc., ředitelka historického ústavu Akademie věd České republiky, která přednesla úvodní slovo.

První příspěvek byl věnován ostrovům v Česku, jejich definici a klasifikaci a představení různých zvláštností, které se k ostrovům váží. Jednou z nich je např. tvrzení, že Kampa není ostrov, ale město Břeclav ano. O tyto informace se s přítomnými podělil RNDr. Jakub Lysák z katedry aplikované geografie a kartografie PřF UK. RNDr. Zdeněk Kučera, Ph.D. přednesl druhý příspěvek věnovaný problematice významu místa, jeho jedinečnosti, vnímání či negaci. Důležitou součástí vystoupení byl vývoj míst a jejich identity a vzájemná interakce prostoru a jeho uživatele.

Architektka, Ing. arch. Eliška Slámová, představila ostrovy z urbanistického pohledu v kontextu veřejných prostorů, kterými ostrovy dozajista jsou. Zmínila například, že v Manuálu tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy není o ostrovech žádná zmínka. Následně představila různé návrhy na úpravu ostrova Štvanice. Na tyto úvahy o ostrově Štvanice tematicky navázal pan Vladislav Šavrda, který je manažerem sportovního klubu na Štvanici. Posluchače zasvětil do historie ostrova, jak se vyvíjela jeho podoba až do současnosti a jak je možné, že bude vypadat do budoucna. Svůj příspěvek obohacoval významnou měrou osobními zkušenostmi, zážitky a znalostmi problematiky z pohledu uživatele.

Další referát byl věnován veřejnosti a jejím názorům na vltavské ostrovy, které vycházely z průzkumu v rámci diplomové práce Mgr. Michaely Steyerové. Ta je spolu s RNDr. Danou Fialovou, Ph.D. a prof. PhDr. Evou Semotanovou, DrSc. zároveň spoluautorkou knihy „Vltavské ostrovy v Praze“, která vyšla na počátku roku 2015. Poslední příspěvek semináře se zabýval kartografickým pohledem na ostrovy v Praze a ukázal původní podobu některých ostrovů na starých mapách. Představení proběhlo pomocí portálu staremapy.cz, kde jsou staré mapy zpřístupňovány a lze je porovnat s aktuální situací. Ostrovy na starých mapách představila Ing. Lada Nevoralová z Mapové sbírky PřF UK.

Závěr semináře byl věnován netradiční „vycházce“ po vltavských ostrovech. Během tohoto výletu nebylo nutné opustit půdu Přírodovědecké fakulty. Ostrovy byly divákům představeny pomocí krátkých tematických scének z jejich historie či současnosti odbornými asistenty či postgraduálními studenty působícími na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK. Malou ukázkou můžete vidět na obrázku.

Seminář se konal v souvislosti s výstavou, která byla k vidění v druhém patře děkanátu na Albertově v předsálí geografické knihovny. Doufejme, že na půdě Přírodovědecké fakulty UK se bude konat více takových seminářů.

Fotografie ze semináře jsou ke zhlédnutí zde:

http://danafi.rajce.idnes.cz/Vltavske_ostrovy_v_Praze_-_seminar_k_vysta-ve_27._11._2014/

Hana Svobodová

Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu

Ve dnech 29.–30. 1. 2015 se již tradičně konala na Fakultě informatiky a managementu na Univerzitě v Hradci Králové konference s názvem Dobrá praxe v udržitelnosti cestovního ruchu. Jejím podtitulem byly tentokrát příkladné geoturistické a ekoturistické produkty v podmínkách Česka.

Úvodní slovo konference pronesli kromě představitelů pořádající fakulty také náměstek ředitele Agentury ochrany přírody a krajiny ČR a ředitel sekce ochrany přírody a krajiny MŽP ČR. Následovala sekce příkladných ekoturistických produktů v Česku. V rámci ní byly prezentovány konkrétní, již realizované či teprve vznikající produkty dobré praxe v naší vlasti. Mezi představené produkty ekoturismu patřil nově zpřístupněný ledopád v Krkonoších, průvodci divočinou v Národním parku Šumava, domy přírody, moderní informační technologie v Geoparku Jeseníky nebo vznikající centrum Eden v Bystřici nad Pernštejnem. Posterová sekce nabídla např. informace o ekoturismu a agroturismu v Rakousku, geopedagogice, domech přírody realizovaných Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, geologicky významných lokalitách v Geoparku Železné hory nebo nové naučné stezce ve Skryjích. Konference pokračovala druhý den, kdy byly představeny geoturistické produkty nejen v Česku. Ze zahraničních příkladů byly prezentovány příspěvky o geodiverzitě ve Spišském regionu, geoturismu v Polsku nebo o Geoparku Sigri v Řecku. Zástupci z prvního českého Geoparku Český ráj připomenuli jeho již desetiletou existenci a správci

Geoparku Železné hory zdůraznili důležitost spolupráce geoparku při managementu lokalit.

Smyslem celé konference bylo především ukázat propojení aktivit návštěvníků, obyvatel, studentů a výzkumníků v určitém území, což je jedna z podmínek pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu. Více informací o této konferenci včetně ukázek některých destinačních produktů je k dispozici na webových stránkách fim.uhk.cz/sustour.

Iveta Čtveráková

Mapování i geoinformatika zábavnou formou pro olomoucké školáky

Kde vlastně leží Haiti a co má společného mapování na karibském ostrově s povodněmi v Česku? Na tyto a podobné otázky se snažili odpovědět pracovníci katedry rozvojových studií Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci během návštěvy žáků z místní ZŠ sv. Voršily na jejich pracovišti. Projektový den probíhal ve spolupráci s místní pobočkou Charity ČR, která dlouhodobě realizuje rozvojové projekty právě na Haiti.

V prvním, teoretickém bloku byla představena geoinformatika jako obor spojující geografii a počítače. Hlavními ukázkami bylo mapování uživateli OpenStreetMap po zemětřesení na Haiti v roce 2010 a Krizová mapa Česka, která byla poprvé použita při povodních v roce 2013. Po úvodním bloku si již školáci mohli vyzkoušet praktické využití jednotlivých technologií.

Simulace krizového mapování před budovou PřF UP Olomouc. Foto: K. Lungová.

Skupinka pohybující se v terénu si v simulační hře ozkoušela krizové mapování s GPS přístroji během povodní. Jako hrací lokalita posloužil kampus přírodovědecké fakulty a místo povodňové vlny mapovali žáci zasněžené oblasti a lavičky v okolí školy. Druhá skupinka mezitím v teple počítačové učebny vytvářela interaktivní mapu nezaměstnanosti Česka v prostředí ArcGIS Online.

Návštěva celkem padesáti žáků osmé a deváté třídy navazovala na přednášku Kristýny Lungové, absolventky olomoucké katedry rozvojových studií, která jim již před Vánoci povídala o své zkušenosti s tříměsíčním pobytem právě na Haiti. Kristýna na ostrově pobývala kvůli výzkumu ke své diplomové práci, ve které se věnovala mapování kvality pitné vody v této nejchudší zemi severní polokoule. Závěr návštěvy patřil exkurzi v prostorách přírodovědecké fakulty a ukázce vizualizace nasbíraných bodů v prostředí softwaru QGIS.

Celý půlden proběhl v rámci projektu Evropský rok rozvoje v Olomouci a okolí, který realizuje katedra rozvojových studií. Projekt byl podpořen z prostředků státního rozpočtu poskytnutých z kapitoly Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR. V rámci Evropského roku rozvoje v Olomouci a okolí budou probíhat besedy, přednášky, filmová promítání, rozvojové večery, studentské aktivity, konference a mnohé další. Projekt je součástí kampaně Evropský rok rozvoje, která cílí na informování veřejnosti členských států o působení EU v rozvojových zemích.

Jiří Pánek

1. slovensko-česká historickogeografická konference Krajina písmom a obrazom

Předposlední říjnový den, 30. 10. 2014, se v příjemném prostředí moderní budovy Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře uskutečnila oficiálně první slovensko-česká historickogeografická konference. Pomyslně navazovala na slovensko-český informační seminář o historické geografii, který se konal v listopadu roku 2012, organizovaný rovněž katedrou historie Filozofické fakulty UKF v Nitře. Setkání neslo podtitul „Krajina písmom a obrazom“ a jeho cílem bylo nejen prezentování výsledků historickogeografického výzkumu především na základě písemných a obrazových pramenů, ale zejména vytvoření prostoru pro diskuzi mezi účastníky z mnohých vědních oborů.

Konference se zúčastnili především historikové, geografové, archiváři, kartografové, ale i archeologové či architekti z Česka i Slovenska. Mezi nejpočetnější skupinu patřili zástupci historických věd z Historického ústavu AV ČR a geografové z katedry sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty UK v Praze včetně studentů doktorských studijních programů. Tato dvě pracoviště vzájemně spolupracují již třetím rokem v rámci společné platformy – Výzkumného centra historické geografie, projektu na podporu excelence v základním výzkumu. Jejich příspěvky, které v Nitře zazněly, zahrnovaly širokou škálu historickogeografických témat rozvíjených a podporovaných uvedeným projektem (význam a utváření přírodního a kulturního dědictví a jeho role pro rozvoj územních identit, formování i proměny regionů či změny

jejich hranic, proměny krajiny a jejich rekonstrukce s využitím historických pramenů ad.).

Konference byla zahájena úvodním slovem hlavního organizátora prof. RNDr. Petera Chrastiny, Ph.D., který vyslovil přání přátelského a ve všech směrech obohacujícího setkání. Vlastní příspěvky byly pak rozděleny do pěti bloků podle jednotlivých témat. První dva referáty se týkaly výzkumu historické geografie v obecné rovině, jeho různým přístupům, novým trendům a inspiracím. První z nich představoval výzvy současné historické geografie v Česku, druhý naopak rozebíral přístupy k historickogeografickému výzkumu na Slovensku. Další části konference se týkaly jednotlivých dílčích témat. Druhý dopolední blok se věnoval historické krajině z pohledu (regionální) symboliky. Přinesl příklady obrazu místní krajiny na náhrobcích z českých hřbitovů nebo odraz regionální symboliky v městské heraldice, zprostředkovaně pomocí pohlednic či obrazových publikací minulosti. Třetí část konference byla zaměřena především na odraz politických, hospodářských i společenských změn na pojetí i členění krajiny v minulosti prezentovaných pomocí obrazových pramenů raného novověku, školních učebnic zeměpisu či proměnou administrativních hranic na území Československa po roce 1918. Závěrečná odpolední část setkání přinesla nakonec informace o možnostech využití různých typů historických pramenů pro samotnou rekonstrukci především městského prostoru a jejich konkrétní příklady. Důležitou součástí konference tvořily rovněž podnětné diskuze navazující na jednotlivé příspěvky, stejně tak i diskuze závěrečná, která se vyjadřovala souhrnně k historickogeografickému výzkumu v Česku a na Slovensku. Všem účastníkům byla nabídnuta možnost publikování přednesených příspěvků v časopisu *Studia historica Nitriensia*.

Podzimní setkání v Nitře opět potvrdilo nutnost interdisciplinárního přístupu ve výzkumu historické geografie – pro geografické obory poukázalo zejména na důležitost využití historických pramenů včetně jejich kritického hodnocení, pro historické obory naopak zdůraznilo potřebu zařazovat konkrétní idiograficky laděné sondy do širších socioprostorových souvislostí. Úvodní slova pořadatelů snad byla tímto naplněna, a proto na závěr nezbývá než poděkovat jim za uskutečnění tohoto vzájemně obohacujícího setkání s nadějí, že se za dva roky v Nitře bude v podobném duchu opakovat.

Martina Tůmová

Coherence and Incoherence in Migration Management and Integration: Policies, Practices and Perspectives

Ve dnech 7.–9. května 2014 se v Montrealu (Quebec, Kanada) konala konference „Coherence and Incoherence in Migration Management and Integration: Policies, Practices and Perspectives“ (Soudržnost a nesoudržnost v řízení migrace a integrace: politika, praxe a jednotlivé úhly pohledu), která byla již sedmou výroční konferencí Kanadské asociace pro studium uprchlictví a nucené migrace¹.

¹ Canadian Association for Refugee and Forced Migration Studies (CARFMS)

Tato konference se koná každý rok, ale vždy v jiné z kanadských provincií: jeden z předchozích ročníků se konal např. v Halifaxu (Nové Skotsko) a v roce 2015 se konference bude konat v Torontu (Ontario). V podzimním předkole bylo k prezentaci vybráno 151 příspěvků v 19 panelech. Konference se zúčastnilo na 500 posluchačů z 25 zemí světa, mimo Kanady a USA také z Česka, Francie, Itálie, Německa, Velké Británie, Izraele nebo Srí Lanky.

Ideou, která vedla ke svolání konference, byl fakt, že během posledního desetiletí došlo u většiny vyspělých států k výrazným posunům v jejich azylové a imigrační politice. Státy přijímají celou řadu preventivních a represivních opatření, namířených nejenom proti imigrantům v nelegálním postavení, ale také vůči uprchlíkům a dalším skupinám nucených migrantů. I přesto, že se jednotlivé státy snaží dosáhnout větší soudržnosti při řízení samotné migrace a integračních politik a v přijímání opatření na všech úrovních (národní, regionální a mezinárodní), ukazují dosažené výsledky v mnoha případech na čím dál větší nejednotnost aplikovaných politik.

Jednání konference, která probíhala ve francouzštině i v angličtině, byla rozdělena do tří hlavních okruhů: řízení migrace, integrace imigrantů a nové přístupy, metody a teorie na tomto poli. Každý ze tří hlavních okruhů se poté dělil do dvou hlavních podskupin: na příspěvky zabývající se primárně uprchlíky/žadatelci o mezinárodní ochranu a na ty, zabývající se ostatními (převážně ekonomickými) migranty.

Konference byla první den v poledne zahájena proslovem předsedy Komise pro lidská práva a práva mládeže Quebecu Jacquesa Frémonta, který přítomné uvedl do problematiky migrace v provincii, ve které se konference konala, tj. v Quebecu. Pozornost byla věnována především faktu, že Quebec jako jediná ze všech kanadských provincií si své imigranty vybírá sama, nezávisle na federální vládě. Poté následovala prohlídka výstavy „Čínští mudrci v obrazech“, která probíhala v areálu pořádající montrealské univerzity a kterou většina přítomných využila k seznámení se s ostatními účastníky konference.

Druhý den konference zahájilo plenární zasedání s pozvanými řečníky (v čele s Dr. Lorne Waldmanem, advokátem a předsedou Kanadské asociace právníků uprchlického práva), které se věnovalo otázkám nastavení kanadské azylové politiky. Poté již program konference probíhal v paralelních sekcích. Vzhledem k tomu, že spoluorganizátorem konference bylo Centrum pro výzkum veřejného práva², stejně jako k tomu, že mnoho účastníků konference byli právníci, věnovalo se nemálo příspěvků čistě právním otázkám. Prezentovány byly jak případové studie založené na rozhodnutí kanadského Nejvyššího soudu, tak problémy spojené s relativně snadným získáním kanadského občanství v případě sňatku pro kanadské občany, tj. jakým způsobem mohou být Kanaďané (a Kanaďanky) zneužíváni ze strany občanů jiných – především karibských – zemí. Tematický rozsah příspěvků byl vzhledem k jejich počtu opravdu ohromující, a je bohužel mimo možnosti této krátké zprávy vyjmenovat všechny zajímavé. Upozorníme snad tedy jen na to, že v rámci druhého dne konference vystoupila se svým příspěvkem i jediná česká zástupkyně na konferenci, dr. Markéta Seidlová, která se konference mohla zúčastnit díky podpoře od Nadace Český literární fond. Markéta Seidlová vystoupila v rámci panelu „Integrace migrantů a uprchlíků:

² Centre de Recherche en Droit Public (CRDP), Université de Montréal

lokální, regionální a komparativní perspektiva“ s referátem o praktikách lokálních samospráv ve Francii ve prospěch imigrantů. S ohledem na to, že to byl jeden z mála příspěvků, který se zabýval tradičně opomíjenou lokální dimenzí integrace imigrantů, vyvolal v publiku živou diskuzi, ve které byly následně vzneseny i otázky na to, jakým způsobem probíhá integrace imigrantů v Česku. Odpovědi na tyto otázky, prezentované dr. Markétou Seidlovou, pak umožnily především kanadským posluchačům vidět Česko i jako zemi vyspělou a jako významný cíl pro imigranty např. z Ukrajiny, a ne jen jako zdrojovou zemi uprchlíků, kteří žádají v Kanadě o azyl (ještě poměrně nedávno bylo totiž Česko na druhém místě v počtu žádostí o azyl, hned po Mexiku). Závěr druhého dne konference pak patřil soudkyni Martine Denis-Linton z francouzské Národního soudu azylového práva, která představila připravovanou reformu azylového práva ve Francii.

Třetí a poslední den konference byl zahájen přednáškou Keese Groenendijka, emeritního profesora sociologie práva z University of Nijmegen (Nizozemsko), která se věnovala politikám integrace imigrantů v Evropské unii a jejich směřování. Zdůrazněn byl fakt, že řada zemí nyní zavádí tzv. integrační testy pro imigranty a výsledkem v nich podmiňuje udělení pobytového statusu. Z mnoha zajímavých příspěvků, prezentovaných následně v paralelně běžících sekcích, upozorníme např. na příspěvek pana Guillaumea Rousseaua z Université de Sherbrooke (Kanada), který se zabýval právním pojetím kanadské koncepce multikulturalismu. Bez zajímavosti není to, že provincie Quebec, ve které se konference konala, se k této ideji nikdy oficiálně nepřihlásila. V Quebecu je jako jediná možná forma začleňování přistěhovalců do většinové společnosti viděna tzv. kulturní konvergence, která byla přijata zákonem v roce 1978 a jejíž hlavní ideou je to, že je nutné zachovat zde tradiční francouzskou kulturu, do které mohou kultury zde žijících menšin přispívat pouze okrajově. V této souvislosti není bez zajímavosti uvést, jak se tato vize prakticky projevovala i na konferenci samotné: jak bylo uvedeno, konference se konala v Montrealu, největším městě provincie Quebec. A i přes to, že se jednalo o konferenci mezinárodní, kdy hlavním dorozumívacím jazykem mezi účastníky byla angličtina, ve které byly vyvedeny i orientační tabule, tak „fantómovi“ univerzity se toto nelíbilo a všechny směrovky byly přeškrtnuté a bylo na nich uvedeno „pište ve francouzštině!“. I tato spíše anekdotická příhoda ukazuje, jak silně je v obyvatelích Quebecu zakořeněna touha po zachování francouzské kultury a obavy o její udržení v oblasti převládajícího anglosaského vlivu. Závěr konference samotné pak patřil přednášce francouzské profesorky Catherine Wihtol de Wenden, která zasadila prezentované příspěvky do nadnárodního kontextu řízení migrací v celosvětovém rámci.

Závěrem lze konstatovat, že konference velmi dobře představila aktuální trendy a řešené problémy v oblasti mezinárodních migrací, a to nejen u ekonomických migrantů, ale i u dalších – a často marginalizovaných – skupin migrantů. Vzhledem ke své velikosti byla konference jedinečnou příležitostí pro setkání a diskuzi mladých i zkušených vědců a osob z justiční nebo humanitární praxe. Tématem letošního ročníku konference, která bude nepochybně stejně přínosná jako konference v roce 2014, je „Pokrok v ochraně migrujících osob a podpora sounáležitosti v globální éře kriminalizaci migrace“.

Markéta Seidlová

Česko-slovenská konference v Nitře s pořadovým číslem 22

Ve dnech 9.–10. října 2014 se ve slovenské Nitře uskutečnil již 22. ročník česko-slovenské konference, tentokrát s názvem *Stredoeurópsky priestor po 25 rokoch transformácie*. Sudý ročník konference tradičně pořádá katedra geografie a regionálního rozvoje FPV UKF v Nitře, lichý ročník vychází na partnerské pracoviště katedry geografie PdF MU. Konferenci zahájil děkan FPV UKF v Nitře prof. RNDr. Libor Vozár, CSc. a vedoucí katedry doc. RNDr. Alena Dubcová, CSc. Za brněnské pracoviště pronesl zdravici doc. PaedDr. Eduard Hofmann, CSc. – jeden ze zakladatelů konference, který zdůraznil, že je samozřejmě důležité publikovat články s vysokým impact faktorem, ale také účastnit se setkání s vysokým „human faktorem“, což konference v Nitře zajistí je. Důkladem toho je aktivní účast více než 50 prezentujících ze Slovenska, Česka, Polska a Ukrajiny. Česká geografická pracoviště byla reprezentována účastníky z katedry sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Geografického ústavu PřF MU, katedry geografie PdF MU a katedry cestovního ruchu VŠPJ.

Na plenárním zasedání zazněly tři přednášky. První z nich přednesl L. Jeलेček, který hovořil o změnách ve využití ploch Česka v letech 1990–2010. Druhý příspěvek přednesl J. Vencálek, který obvykle vystupuje právě v úvodu této konference, a představil během svého příspěvku také svoji novou publikaci „Slovensko-český cezhraničný región – genius loci“. Třetí příspěvek zabývající se regionálními disparitami na Slovensku v kontextu kohezní politiky EU přednesla E. Rajčáková. Poté se účastníci rozdělili do jednotlivých sekcí (humánní geografie, regionální geografie, didaktika geografie a fyzická geografie), kde rokovali do pozdních odpoledních hodin.

Diskuze, které se rozhořely na jednotlivých sekcích, pokračovaly při večerním programu a také při exkurzi do historické části centra města Nitra druhý den konference.

Plenární zasedání konference. Foto: archiv katedry geografie a regionálního rozvoje FPV UKF v Nitře.

Následující ročník konference se uskuteční v Brně ve dnech 8. a 9. října 2015. Jako pořadatelé budeme doufat ve vysokou účast a zvyšování human faktoru této konference, která se stala česko-slovenskou konferencí s nejdelší nepřerušenou tradicí.

Hana Svobodová, Eduard Hofmann

Česko-slovenský geografický akademický seminář proběhl v Piešťanech

Již po devatenácté se sešli čeští a slovenští geografové působící v národních akademiích věd a jako tradičně přišli i odborníci z dalších pracovišť. V příjemném prostředí kongresového centra hotelu Magnólia na břehu řeky Váhu v nejslavnějších slovenských lázních se uskutečnilo na přelomu září a října 2014 pravidelné dvoudenní setkání akademických geografů, umožňující výměnu zkušeností a výsledků z posledních bádání. Pořadatelem se stal v cyklu pravidelné obroční výměny slovenský Geografický ústav SAV z Bratislavy.

Pravidelné setkávání českých a slovenských akademických geografů je standardní motivací ke společným aktivitám, napomáhá poznávání nejen témat geografického výzkumu „na druhé straně řeky Moravy“, ale také seznámení se s prostorovými realitami obou sousedů v rychle se měnícím světě.

Seminář zahájili společně prof. Ira z GgÚ SAV a doc. Kolečka z ÚGN AV ČR. Dopolodní program byl rozdělen do dvou bloků. V prvním odezněly příspěvky pojednávající vybrané stránky humánní geografie na příkladu Bratislavy (P. Podolák, M. Šveda: „Fenomén neúplnej evidencie migrácie na príklade suburbánnej zóny Bratislavy“; M. Garitan, V. Ira: „Ekonomicky aktívni obyvatelia zamestnaní v tvorivo-poznatkových odvetviach: vnútromestské rozdiely v Bratislave“; I. Andráško, J. Biolek: „Praktická výuka: geografie a kvalita života“). Zdá se tedy, že vedle klasické problematiky humánní geografie se do popředí stále více dostává inovace v podobě tzv. kreativní geografie. Blok uzavřela přednáška S. KRAFTA: „Každodenní prostorová mobilita obyvatel v České republice: výsledky pilotní studie“.

Druhý dopolední blok byl z větší části v režii geografů z Brna. Fyzickogeografické a humánně geografické aspekty krizového řízení na příkladu obce předvedli J. Kolečka a K. Batelková v kolektivním příspěvku „Scénář včasného varování u bleskové povodně – případová studie Jeseník nad Odrou“, a T. Krejčí s L. Kříčkovou na téma „Hodnocení krizového řízení obyvateli obce – případová studie Jeseník nad Odrou“. B. Frantál a S. Martinát pohovořili o problematice „Prostorové závislosti lokalizace zemědělských bioplynových stanic v České republice“ vysvětlující enormní rozšíření dotovaného pěstování kukuřice pro energetické účely. J. Kunc a P. Tonev porovnali „Nákupní centra v urbánním prostředí České republiky a Slovenska: vývoj, komparace, aktuální trendy“ a konstatovali, že se v Česku ještě neprojevuje saturace trhu těmito velkoprodějnými aktivitami, zatímco Slovensko už vykazuje jistou stagnaci (alespoň podle dostupných informací). M. Trembošová pak pojednala „Cestovný ruch a maloobchod v meste Piešťany“, což byl také jakýsi úvod do exkurze následujícího dne.

Dr. Trembošová v místním lidovém kroji se zaujetím vede exkurzi lázeňským městem Piešťany. Foto: J. Kolejka.

První z odpoledních bloků uvedli J. Kolejka a K. Batelková dalším kolektivním příspěvkem na téma „Propustnost česko-polské hranice (po Schengenu)“, kdy za použití řady přírodních, ekonomických, sociálních a demografických kritérií identifikovali velmi dobře i slabě propustné úseky společné hranice s Polskem. Nejhorší je situace v jižním pomezí Kladska, nejlepší na Trutnovsku-Náchodsku a na Ostravsku. R. Osman v referátu „Perla 01: jak se dělá‘ revitalizace brownfieldu“ probral výjimečný, méně však geografický případ unikátního oživení zatím alespoň části bývalého průmyslového areálu v centru Ústí nad Orlicí. I. Konvit v jednom, spíše výjimečně fyzickogeografickém pojetí posoudil „Praktický přístup k hodnoteniu ohrozenia kultúrnych pamiatok riečnymi povodňami“, pričemž zpracovatelské a hodnotící technologie se opíraly o složité nástroje ArcGIS. P. Šuška pak s neskrývanou lítostí v příspěvku „Sociálna konštrukcia pamiatkových hodnôt a bratislavský industriál“ promluvil doslova „nad hrobem“ kdysi cenného, nyní však již ztraceného průmyslového dědictví slovenské metropole.

Poslední blok byl pevně v „rukou“ humánních geografů. K. Kočišová s A. Michálkem probrali „Sociálno-priestorové vyčlenenie strednej triedy na Slovensku“ a konstatovali, že ve srovnání s vyspělejšími zeměmi EU slovenská střední třída je teprve v počátku početního rozvoje. A. Michálek a Z. Veselovská bohužel nepřítli optimisticky vylíčili „Zmeny rizika chudoby v regiónech SR“. Zcela novátorsky se k problematice „Regionálního vlivu středisek pohledem modelování prostorových interakcí: historicko-geografická studie Rakouska-Uherska“ postavili M. Erlebach, M. Halás a P. Klapka. Je až k neuvěření, kam sahal vliv Vídně ve srovnání s Budapeští, o ostatních velkoměstech, včetně tehdejší Prahy,

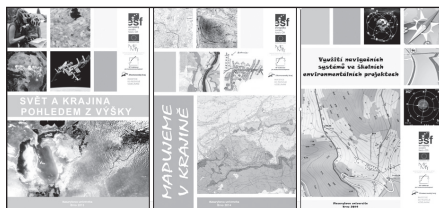
ani nemluvě. Tečkou za seminářem se stal příspěvek M. Erlebacha „Vnitřní struktura funkčních regionů“.

Na společné kuloární diskuzi se pak mj. mluvilo o tom, kam se poděli fyzičtí geografové, když na odborných setkáních geografů se neobjevují. Následující den skvěle provedená exkurze pod patronací dr. Trembošové doložila nejen zašlou slávu dávné (i nedávné) historie hlavních slovenských lázní, ve kterých si kdysi dávali dostaveníčko císařové, králové, maharádžové i prezidenti, ale také jejich současný stav a perspektivy. Seminář velmi dobře doložil, čím se zabývají nejen akademičtí geografové obou zemí, ale zejména přinesl kvalitní inspirace a odborné nápady užitečné pro všechny zúčastněné.

Jaromír Kolejka

Geoinformační technologie pro geografické vzdělávání – tři nové publikace katedry geografie PdF MU

Katedra geografie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity se dlouhodobě zaměřuje na podporu zavádění geoinformačních technologií do škol. Příprava studentů a učitelů v oblasti geografických informačních systémů a dálkového průzkumu Země začala již před 15 lety. Během této doby byla vybudována Laboratoř GIS, do výuky byly zavedeny povinné a povinně volitelné předměty z oblasti geoinformatiky. Všichni absolventi studia učitelství zeměpisu na PdF MU procházejí teoretickou i praktickou přípravou práce s GIS, DPZ a s GPS, navíc zaměřenou na jejich využití ve škole. V posledních několika málo letech se pro svět otevřel přístup k materiálům dálkového průzkumu Země – k leteckým a družicovým snímkům zobrazujícím Zemi. Dříve přísně utajované letecké snímky z území Česka z 50. let 20. století si můžeme prohlížet doma či ve škole stejně jako satelitní snímky z kterékoliv části světa. Brouzdání se po krajinách blízkých a vzdálených, pozorování jejich proměny v čase má své kouzlo i velké možnosti využití pro práci ve škole. S dostupností přístrojů GPS i geografických informačních systémů a jejich aplikací se geoinformační technologie a jejich produkty stávají součástí běžného života. Jejich využití ve výuce na školách by se mohlo stát příkladem přípravy žáků pro život a ukázání zeměpisu v novém světle – jako předmětu, který umí dobře využít nejmodernější technologie. I to se může stát podporou oblíbenosti studia zeměpisu, po které mnohdy voláme. Katedra geografie PdF MU získala dotační prostředky v rámci dvouletého projektu OPVK „Učitel přírodovědy a nejmodernější technologie“ určené na vzdělávání učitelů a přípravu tří publikací: „Svět a krajina pohledem z výšky“, „Mapujeme v krajině“ a „Navigační systémy ve školních environmentálních projektech“ s motivací podpořit zavedení geoinformačních technologií do škol a zvýšit zájem o zeměpis a přírodní vědy.

Obálky publikací. Foto: archiv katedry geografie PdF MU.

Žáci partnerské školy ZŠ Krásného v Brně při projektovém dni s publikacemi. Foto: archiv katedry geografie PdF MU.

Pro usnadnění práce učitelům, kteří mají zájem zařadit do výuky dálkový průzkum Země, připravili materiál „Svět a krajina pohledem z výšky“. Celý materiál má dvě základní části – text a CD. Text „Svět a krajina pohledem z výšky“ obsahuje základní informace o dálkovém průzkumu Země a tematické oddíly představující využití leteckých a družicových snímků či technologií DPZ v zeměpise, biologii, chemii a fyzice. U každé tematické kapitoly k výuce je odkaz i na příslušné pracovní a metodické listy uložené na CD „Svět a krajina pohledem z výšky – učitelův námětovník“. CD obsahuje také návrh školního environmentálního projektu pod názvem „Cesta kolem světa“ využívajícího DPZ. Obdobnou strukturu mají i další dvě publikace. „Mapujeme v krajině“ ukazuje možnosti jednoduchého mapování s tužkou i s prostředky GIS, práci s mapovými servery či dalšími zdroji geografických dat. „Využití navigačních systémů ve školních environmentálních projektech“ je inspirací pro využití technologie k mapování, orientaci a realizaci didakticky orientovaných her. Pro skupinu 25 učitelů jsme připravili i odborný seminář v Evropské kosmické agentuře – jejím školicím středisku ESRIN ve Frascati u Říma. Odborníci z ESA po konzultacích s našimi lektory připravili bohatý odborný program zaměřený na podporu vzdělávání se satelitními snímky. ESA uvítala aktivitu katedry geografie na poli zavádění DPZ do výuky a hodlá pokračovat v započaté podpoře i finančně – druhým vydáním knihy „Svět a krajina pohledem z výšky“. Osobní setkání učitelů a odborníků ESA přímo v prostorách střediska Evropské kosmické agentury bylo silným impulzem pro další práci celé skupiny. Cílem práce projektového týmu bylo a je napomoci zavádění geoinformačních technologií do vzdělávání v Česku. Zpracování publikací a proškolení 90 učitelů je konkrétním výsledkem tohoto snažení. S prakticky orientovanými kroky

směrem k podpoře vzdělávání současně probíhá také výzkum v oblasti analýzy vizuální interpretace leteckých a družicových snímků, který již poskytl první zajímavé výsledky porovnávající rozdílnost interpretace leteckých a satelitních snímků a map dětmi v různých věkových kategoriích či dle pohlaví. Do výzkumu se zapojily především školy, jejichž učitelé se účastnili vzdělávacího projektu. Práci s učiteli zapojenými v projektu tak byla získána i kvalitní základna pro výzkumné testování.

Hana Svatoňová

Mezinárodní setkání a workshop skupiny C.A.L.M.A.Z. v Brně

Ve dnech 9.–12. 9. 2014 se uskutečnilo již druhé setkání mezinárodní skupiny C.A.L.M.A.Z., což je síť spojující akademické pracovníky zabývající se tělesnou výchovou a geografii z různých evropských zemí. Oficiálními členy této skupiny je prozatím sedm fakult, a to ze Slovinska, Dánska, Polska, Chorvatska a Česka. Závazné členství bylo stvrzeno podpisem děkanů všech fakult v oficiálním dokumentu – Memorandum of Understanding. Cílem skupiny je především sdílení teoretických a didaktických přístupů, výměna studentů a pedagogických pracovníků a výzkumná kooperace.

Po prvním setkání pořádaném slovinskými kolegy na podzim roku 2013 se organizace ujali čeští zástupci skupiny C.A.L.M.A.Z., a to členové katedry tělesné výchovy a katedry geografie Pedagogické fakulty MU Brno. Zahájení

Zahájení workshopu C.A.L.M.A.Z. na terase Pedagogické fakulty MU. Z českých geografů Hana Svobodová a Jaromír Kolečka (vpravo) a z tělocvikářů Marek Trávníček (vlevo) a Petr Vlček (druhý stojící zprava). Foto: J. Kolečka.

workshopu proběhlo v nově zprovozněné budově PdF – CVIDOS (Centrum výzkumných institutů a doktorských studií), následně provedl doc. Jaromír Kolečka všechny účastníky centrem města Brna. Poté následoval přesun do rekreačního střediska Baldovec, kde proběhla většina praktické části workshopu. Ta byla zaměřena na představení vzdělávacích systémů v jednotlivých zemích i možnosti propojování výuky geografie a tělesné výchovy, což si účastníci mohli vyzkoušet několikrát na vlastní kůži. První práci v terénu představili zástupci katedry geografie PdF MU prostřednictvím hry s GPS nazývané wherigo (pozn. varianta pro mobilní telefony se nazývá where you go). Účastníci museli podle daných návodů v GPS samostatně absolvovat trasu z Jedovnic do Rudice, kde je čekalo malé překvapení v podobě regionálních produktů. Zajímavé možnosti propojování zeměpisu a pohybu představil jak teoreticky (představením nového dánského kurikula), tak prakticky dánský tým – pomocí aplikace pro mobilní telefony či tablety „Woop“ podhalil účastníkům okolí Baldovce, řešení geografických úkolů v průběhu trasy bylo samozřejmostí. Poslední pohybové aktivity – brännball a fotbal v lijáku – vedly k definitivnímu stmelení všech týmů i českých studentů PdF. Zakončení celého workshopu proběhlo na půdě Fakulty sportovních studií MU, která je rovněž za Česko členem sítě.

Kromě seznámení s kurikuly v jednotlivých státech byla výsledkem diskuzí u kulatého stolu i dohoda o nabídce členství dalším evropským státům (jednání již pokročila v Turecku a na Slovensku), navýšení počtů studentů a akademiků v rámci mobility a tvorbě monografie s komparativním zaměřením. Další setkání proběhne počátkem září letošního roku v dánském Aarhusu, kam se čeští členové C.A.L.M.A.Z. dopraví v rámci integrace tělesné výchovy a geografie na kolech pod vedením doc. Eduarda Hofmanna.

Více informací o cílech a činnosti skupiny C.A.L.M.A.Z. uvádějí webové stránky: maaros9.wix.com/calmaz.

*Hana Svobodová, Eduard Hofmann, Jaromír Kolečka,
Petr Vlček, Marek Trávníček*

Memoriál Mladena Kolényho 2014

V pátek 12. prosince 2014 se v Bratislavě uskutečnil v pořadí již 16. ročník mezinárodního fotbalového turnaje, jehož tradičními hostiteli jsou střídavě jednotlivé geografické katedry Univerzity Komenského v Bratislavě. Letošní klání fotbalových týmů geografických pracovišť ze Slovenska, Čech, Moravy a Slezska uspořádala katedra humánní geografie a demografie, jejíž tým byl největším favoritem a současně obhájcem loňského prvenství. Geografové se tentokrát sjeli z Prahy, Brna, Ostravy, Liberce, Olomouce, Bratislavy, Ružomberoku a Nitry, přičemž 5 družstev reprezentovalo bratislavskou geografii (4× UK, 1× SAV), 2 Ostravu a jeden tým byl česko-slovenský (Liberec + Ružomberok). Všechny zápasy se odehrály jako každoročně v prostorách tělocvičny v Mlýnské dolině.

Po zápasech ve dvou šestičlenných základních skupinách, kde se hrálo systémem každý s každým, si jejich vítězové (katedra humánní geografie a demografie a katedra geografie v Olomouci) zajistili přímou účast v semifinále,

Slavnostní zahájení turnaje. Foto: J. Weiszensteinová.

týmy z druhých a třetích míst se křížem utkaly o zbylá dvě semifinálová místa, poražení z těchto duelů svedli souboj o 5. místo, družstva umístěná ve skupinách od 4. místa níže se utkala postupně o 7., 9. a 11. místo. Celkem se tedy odehrálo 40 střetnutí. Ve vyrovnaných duelech v semifinále přehrála pořadající „Humánka“ 2:1 Brno a až po penaltovém rozstřelu zdolala Olomouc tým Kartografie 1:0. Ve finále se pak Olomouci podařilo se štěstím zvítězit (1:0) a navázat tak na dva roky starý triumf. V souboji o 3. místo si pak bronzové medaile vybojovala bratislavská Kartografie.

Tímto děkujeme jednak organizátorům za bezproblémový průběh celé akce a skvělou organizaci, ale také všem zúčastněným, kteří se podepsali pod pěkné, nejen sportovní zážitky. Nezbyývá tak než těšit se na další ročník turnaje, který se řadí k tradičním akcím spočívajících v setkávání československých geografů.

Pořadí: 1. KG Olomouc, 2. HG Bratislava, 3. Kartografie Bratislava, 4. GÚ Brno, 5. RG Bratislava, 6. KG Ružomberok + KG Liberec, 7. GÚ SAV Bratislava, 8. SG Praha, 9. FG Ostrava, 10. SG Ostrava, 11. FG Bratislava, 12. KG Nitra. Nejlepší střelec: Martin Plešivčák (HG Bratislava).

Bližší informace o turnaji: humannageografia.sk/mmk/index.php.

Petr Kladio

70 let Geografického ústavu v Bukurešti

Institutul de Geografie al Academiei Romane (Geografický ústav Rumunské Akademie) v Bukurešti patří mezi nejdůležitější vědecká geografická pracoviště ve východní Evropě. Byl založen v roce 1944 a je druhým nejstarším (po

moskevském z roku 1918) v této části starého kontinentu. Ačkoliv Rumunská geografická společnost (Societatea de Geografie din Romania) patří mezi nejstarší na světě (založena v roce 1875), rumunští geografové si na své akademické (nikoliv univerzitní) výzkumné pracoviště museli rovněž dlouho počkat. Pro založení si nevybrali optimální termín. V roce 1944 zuřila 2. světová válka a jak hlavní město Bukurešť, tak neformální geografické centrum země v Kluži byly neustále ohrožovány nálety spojeneckého letectva (Rumunsko patřilo mezi nucené spojence nacistického Německa) a blížící se frontou tlačенou k západu Rudou armádou. Tehdejší představitelé rumunské geografie však i za těchto nejistých podmínek získali podporu ministerstva školství a ústav byl po skoro celoročním dohadování mezi Kluží a Bukureští v hlavním městě v říjnu 1944 založen. Za dobu své existence se v čele ústavu vystřídalo 12 ředitelů. V současnosti (už podruhé s přestávkou v letech 1996–2000) ústav vede akademik prof. Dan Balteanu, jedna z nejvýznamnějších osobností rumunské geografie.

Na oslavy 70. výročí založení ústavu se do nejslavnější a nejhonosnější místnosti Academie Romany – do Velké auly – sjeli gratulanti jak z partnerských ústavů z Polska, Maďarska, Česka a Turecka, tak z cca tří desítek spolupracujících institucí v zemi, včetně armády.

V roce 2014 ústav působící v Bukurešti tvoří tři oddělení: fyzické geografie, humánní geografie a životního prostředí a GIS. Kromě toho má ústav dvě pobočky: v Kluži a v Iași, vedené tamějšími špičkovými geografy, vesměs zaměstnanci místních univerzit. Ústav zaměstnává 35 odborníků na plný úvazek, z nichž 6 je školiteli celkem 36 doktorandů. Obecně se ústav angažuje v tradičních geografických tématech, jako je studium vztahů mezi složkami přírodního prostředí a složkami sociálního a ekonomického prostředí, jejich prostorového rozmístění s ohledem na probíhající globální změny.

Oddělení fyzické geografie se zabývá regionální geomorfologií na území Rumunska, pliocenním a kvarterním vývojem Bukurešťské roviny, přírodními nebo člověkem vyvolanými riziky v seizmicky neklidném pohoří Vrancea, přírodními hazardy na lokální, regionální i celostátní úrovni, komplexním výzkumem v prostoru terénní geografické stanice Patartagele, orientované zejména na studium přírodních hazardů. Velmi kvalitních výsledků (publikovaných v časopisech s IF) bylo dosaženo při studiu sesuvů, extrémních srážkových a odtokových událostí v souvislosti s klimatickou změnou. Pozoruhodné poznatky byly získány rovněž studiem dopadů důlních aktivit na kvalitu vod přeshraničních řek (Tisa, Mureš, Someš), ale také dalších hydrologických a technologických poruch v povodích velkých řek a v dolním Podunají, problémů vodních nádrží, chemických zátěží vod apod. Dobře se rozvíjí také biogeografický výzkum zaměřený na vybrané floristické a faunistické prvky, biotu chráněných území, dynamiku vybraných společenstev savců a na invazní druhy.

Oddělení humánní geografie se orientuje na široce koncipované studium dopadů klimatické změny na zásobování vodou, na rozmístění rozmanitých socioekonomických jevů, identifikaci rozvojových zón, na rozvoj konceptů urbanismu a územního plánování, strategií optimalizace územně správního členění Rumunska, či optimalizace územně správní organizace hlavního města Bukurešti aj. Pozoruhodné jsou výsledky výzkumu v oblasti revitalizace jednodůvěrových průmyslových měst v zanedbaných regionech státu, vlivu obcí na probíhající proces spontánního zalesňování a obecně vztahu sídel a lesních ploch.

Historická budova Akademie Romany s Velkou aulou v nejvyšší části. Foto: J. Kolejka.

Velkému zájmu se těší geografie průmyslu. Mezi klíčová výzkumná témata patří „průmyslová změna“, nezaměstnanost a trh práce, úpadek průmyslových měst a problematika brownfields, environmentální dopady změn v průmyslu, ekonomická restrukturalizace, lokální a regionální specializace a další. Tradičně jsou studovány změny využití krajiny (land use), zde přiřazované do tří období: 1945–1989 („komunistické období“), 1990–2003 („přechodné období“) a 2004+ („popřechodové období“). Stranou nezůstává ani historickogeografický výzkum, kde jsou pozornosti podrobovány významné osobnosti rumunské geografie, vývoj vysokoškolské výuky geografie v zemi. Bez zajímavosti není ani studium geopolitické pozice Rumunska, růstu nacionalismu na západě státu a vybrané etnické a mezinárodní problémy v regionu.

Oddělení environmentální geografie a GIS dosáhlo kvalitních výsledků při přípravě Atlasu životního prostředí Rumunska, map různých potenciálů krajiny, vlivů hazardů na krajinu, ve vývoji dokumentace a databáze chráněných území Rumunska a prevenci rizik. Veřejné objednávky vyšly vstříc mapy regionů Rumunska, regionální výzkum životního prostředí (údolí Dunaje, Dunajské delty) a souhrnné dílo Geografie Rumunska.

Ohromující je publikační aktivita ústavu. Ročně vychází kolem minimálně pěti monografií, o časopiseckých pracích ani nemluvě. Přitom všem pracovníci ústavu zvládají široké spektrum spoluprací s partnerskými institucemi a představují významné doktorandské vzdělávací středisko. Geografický ústav Akademie Romany má velice pevně postavení v akademické obci země a těší se přízni veřejnosti i vlád díky svým mimořádným vědeckým, výzkumným i aplikačním výsledkům. Přejme ústavu další mnohá úspěšná léta stejně, jak se tak psalo na veliké dortě, kterou ústav v den oslav obdržel.

Jaromír Kolejka